

ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*

LEADERSHIP AFFECTING EFFECTIVENESS IN THE ADMINISTRATION
OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN SURAT THANI
PROVINCE

สมประสงค์ ปัญจะลักษณ์¹ นิเทศ ดินณะกุล² เบญยาศิริ งามสอาด³

Somprasong Panjalak¹ Nithet Tinnakul² Benyasiri Ngamsaad³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: beycwrrncanthsraengsi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงาน 2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผล และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของ House คุณลักษณะผู้นำของ สด อคติลล์ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประเภทของการวิจัยเป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 347,731 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 384 คน โดยได้มาจากการวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้แผนการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงในระดับอำเภอใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ 1. แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น

* Received 17 August 2024; Revised 27 September 2024; Accepted 24 October 2024

ได้ 0.92 และ 2.แบบสัมภาษณ์เป็นชนิดการสัมภาษณ์เจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ร้อยละ 76.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ด้านสาธารณูปโภคชุมชน ด้านการประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ประสิทธิภาพ, การบริหารงาน

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) Public opinion levels on leadership of local government organizations in Surat Thani Province 2) Effectiveness in the Administration of Local Government Organizations in Surat Thani Province and 3) Public opinion levels on Leadership Affecting Effectiveness in the Administration of Local Government Organizations in Surat Thani Province. The sample group used in quantitative research is population aged 18 years and over who live in the responsibility area of the sub-district administrative organization in Surat Thani Province, 384 people. The sample group used in qualitative research were senior manager In Surat Thani province Specify of 17 people. The instruments used for data collection in this research are 2 types which are 1. Questionnaire and 2. In-depth interview. The tools used in the study were: questionnaire for quantitative research and In-depth

interviews data were then analyzed by means, standard deviation and multiple regression analysis.

The results were as follows:

1. The overall effectiveness of local administrative organization administration in Surat Thani Province is at a high level.

2. Leadership and leadership characteristics that affect the effectiveness of local administrative organization administration in Surat Thani Province are 76.70 percent, with statistical significance at the .05 level.

3 . Guidelines for developing the efficiency of local administrative organizations in Surat Thani Province include community utilities, occupations and community economy, disaster prevention and relief, community public health services, natural resources and environmental development.

Keywords: Leadership, Effectiveness, Administration

บทนำ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เปรียบเสมือนกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น โดยทำหน้าที่บริหารจัดการงานบริการสาธารณะต่างๆ อาทิ การศึกษาสาธารณสุข การรักษาความสะอาด การจัดการสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมเศรษฐกิจ และการพัฒนาชุมชน ประเทศไทยมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจัดการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่น (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) จนกระทั่งในปัจจุบันรัฐบาลจึงได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่น ปกครองตนเอง (Devolution) ซึ่งวิธีของการกระจายอำนาจทางการปกครอง (Decentralization) ไปสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 จะเห็นว่าเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงมีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของ

ตนเองโดยเฉพาะ เพื่อตอบสนองต้องการแก้ไขปัญหาและความต้องการพร้อมทั้งดูแลทุกข์สุขของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยตรง โดยมีคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร สูงสุด หรือผู้นำนโยบายการมีอำนาจและความรับผิดชอบต้องการนำพาองค์กร ไปสู่เป้าหมายแห่ง การกระจายอำนาจ ด้วยการเป็นตัวแทนในการปกครองตนเองและเป็นกลไกบริหารงาน ที่สามารถ สนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น, 2556)

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งสิ้น 92 แห่ง แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 79 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 5 แห่ง อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ยังมี อบท. จำนวนไม่น้อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ประสบปัญหาการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การให้บริการประชาชน สะท้อนให้เห็นจากดัชนีวัดผล การบริหารงานที่ดี (Good Governance Index) ของ อบท. ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่อยู่ในระดับปานกลาง การบริหารงานของทุกองค์การ เพื่อให้องค์กรนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีการประยุกต์ใช้ทรัพยากรการบริหารจัดการที่จะทำให้การบริหารงานต่าง ๆ สำเร็จได้ การบริหารงานของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากเพียงใดขึ้นอยู่กับทรัพยากรการบริหารจัดการในการบริหารงานเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้นั้น การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการ ผู้บริหารจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางการบริหารอันเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา(วิริยทธ ชาตะกาญจน์, 2555)

จากการศึกษาและวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้ การขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพและประสบการณ์ งบประมาณจำกัด กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่เข้มแข็ง ระบบบริหารจัดการงานที่ล่าช้า การขาดการติดตามและประเมินผลภาวะผู้นำที่ไม่เข้มแข็ง

ปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังนี้ ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ด้อย

คุณภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นล่าช้า เกิดปัญหาการทุจริต เกิดความขัดแย้งในชุมชน ภาพลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเสียหาย

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้เขาถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริง นำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 17 อำเภอ 96 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 347,731 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยใช้คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970:608)

ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยอาศัยสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ นายอำเภอซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของแต่ละอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 17 คน ยกเว้นอำเภอเกาะพะงันและอำเภอเกาะสมุย ซึ่งไม่มีองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านภาวะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต อบต.

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และคุณลักษณะผู้นำเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ บุญชม ศรีสะอาด (2540 : 86-88)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ บุญชม ศรีสะอาด (2540 : 86-88)

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบเปิดเกี่ยวกับปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับนายอำเภอซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของแต่ละอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 17 คน ยกเว้นอำเภอเกาะพะงันและอำเภอเกาะสมุย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับปัจจัยหรือตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง แล้วนำไปให้ผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญการบริหารศูนย์ข้อมูลและห้องสมุดได้ตรวจสอบและแนะนำข้อบกพร่อง

3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้นและได้รับการพิจารณาตรวจสอบขั้นต้นจากคณะกรรมการผู้ควบคุมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์

4. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.50 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971: 160) เพื่อการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสำรวจตัวอย่างซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

6. เตรียมแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อสำรวจตัวอย่าง

7. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการสำรวจใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971: 160) ซึ่งได้กำหนดค่าความน่าเชื่อถือของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ค่าเชื่อมั่นเท่ากับ .894

8. สร้างแนวการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview Guideline) เกี่ยวกับภาวะผู้นำและประสิทธิผลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจตัวอย่างเมื่อเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2565 ด้วยตนเองทั้งหมดโดยใช้แบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยเสนอขอหนังสือ จากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่วิจัย ด้วยตนเองจึงได้ผลคิดเป็นร้อยละ 100 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถาม พบว่ามีความสมบูรณ์จำนวน 384 ชุด ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และที่สมบูรณ์มาลงรหัส บันทึกข้อมูล ในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เรื่อง ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไปเก็บข้อมูลจากนายอำเภอซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของแต่ละอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 17 คน ยกเว้นอำเภอเกาะพะงันและอำเภอเกาะสมุยซึ่งไม่มีองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านภาวะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา “ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ” ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่(frequency) และร้อยละ(percentage)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) แบบใส่ตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าไปในสมการถดถอยโดยวิธีการคัดเลือกเข้า

ตอนที่ 5 ภาวะผู้นำการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ภาวะผู้นำภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ภาวะผู้นำภาพรวม (n = 384)

ภาพรวม	ระดับภาวะผู้นำ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.01	.73	มาก	2
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	4.17	.55	มาก	1
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.87	.64	มาก	4
ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	3.91	.66	มาก	3
ภาพรวม	3.99	.54	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($x = 3.99$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($x = 4.17$) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($x = 4.01$) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ($x = 3.91$) และ ผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($x = 3.87$)

2. ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	Y
X_1	1.000										
X_2	.320*	1.000									
X_3	.379*	.397*	1.000								
X_4	.416*	.623*	.122	1.000							
X_5	.584*	.476*	.223	.176	1.000						
X_6	.574*	.571*	.522*	.350*	.624*	1.000					
X_7	.595*	.527*	.623*	.622*	.422*	.684*	1.000				
X_8	.686*	.487*	.751*	.416*	.623*	.142	.543*	1.000			
X_9	.523*	.697*	.574*	.571*	.522*	.350*	.624*	.182	1.000		
X_{10}	.617*	.448*	.648*	.595*	.527*	.623*	.622*	.422*	.684*	1.000	
Y	.543*	.686*	.487*	.751*	.523*	.697*	.645*	.617*	.448*	.648*	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (x_1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (x_2) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (x_3) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (x_4) ด้านคุณลักษณะทางร่างกาย (X_5) ด้านภูมิหลังทางสังคม (X_6) ด้านสติปัญญาและความสามารถ (X_7) ด้านบุคลิกภาพ (X_8) ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน (X_9) ด้านคุณลักษณะทางสังคม (X_{10}) ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่าง 0.122 ถึง 0.751

3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประสิทธิผลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ ผู้บริหารในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเจาะจงรายชื่อโดยสุ่มเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน โดยการสัมภาษณ์ พบว่า

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต้องดำเนินการดังนี้ ด้านสาธารณูปโภคชุมชน ฝ่ายบริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลด้านน้ำประปาให้เพียงพอ มีระบบการจัดการน้ำ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรมีการจัดให้มีอาสาสมัคร เเวรยาม ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ควรสนับสนุนและจัดบริการด้านสาธารณสุข เพื่อให้บริการรักษาประชาชนในชุมชน ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมีการสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมทางสรรจรเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

อภิปรายผล

1. ประสิทธิผลในการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ นโยบายในการบริหารอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวิจิตรธรรมพิทักษ์ จนทสาโร (ชล พึ่งวิทย์) (2561) ศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของคณะสงฆ์ ภาค 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ

มากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพงษ์ ปานจันทร์ (2554) ได้ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งประชาชนและพนักงานของเทศบาลตำบลมีความเห็นตรงกันว่าการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในการให้บริการสาธารณะด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตมี ประสิทธิภาพมากที่สุด

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัย 6 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ด้านคุณลักษณะทางร่างกาย ด้านสติปัญญาและความสามารถ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ร้อยละ 76.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพงษ์ ปานจันทร์ (2554) ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐมการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยเพียง 4 ปัจจัยเท่านั้นที่สามารถทำนายความเป็นไปได้ที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐมได้มาก ที่สุดซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ, ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ, ด้านการเมือง และด้านผู้ สนับสนุนหรือผู้ส่งมอบปัจจัยการผลิตแก่องค์การ

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต้องดำเนินการดังนี้ ด้านสาธารณูปโภคชุมชน ฝ่ายบริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลด้านน้ำประปาให้เพียงพอ มีระบบการจัดการน้ำ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรมีการจัดให้มีอาสาสมัคร เวรยาม ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ควรสนับสนุนและจัดบริการด้านสาธารณสุข เพื่อให้บริการรักษาประชาชนในชุมชน ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมีการสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมทางสาธารณะเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตกานต์ สุธรรมดี (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการ

พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาระบบการสนับสนุนจากการเมืองระดับชาติ และ (2) การเพิ่มแรงกดดันทางการเมืองจากภาคประชาชน ซึ่งทั้งสองประการมุ่งเน้นการส่งเสริมและผลักดันในเรื่อง การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น การพัฒนาความเป็นเอกภาพของบุคลากร และการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม

องค์ความรู้ใหม่

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำและคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ พบว่า ปัจจัย 6 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ด้านคุณลักษณะทางร่างกาย ด้านสติปัญญาและความสามารถ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ร้อยละ 76.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต้องดำเนินการดังนี้ ด้านสาธิตอุปโภคชุมชน ฝ่ายบริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลด้านน้ำประปาให้เพียงพอ มีระบบการจัดการน้ำ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของ

ชุมชนด้วย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรมีการจัดให้มีอาสาสมัคร เเวรยาม ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการบริการ สาธารณสุขชุมชน ควรสนับสนุนและจัดบริการด้านสาธารณสุข เพื่อให้บริการรักษาประชาชน ในชุมชน ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมีการสนับสนุนงบประมาณ ซ่อมแซมทางจราจรเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรมพัฒนา ทักษะภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เน้นทักษะที่จำเป็น เช่น การ ตัดสินใจ การสื่อสาร การแก้ปัญหาร่างงานเป็นทีม ฯลฯ ส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ดีกับผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา และติดตามผลการดำเนินงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนมีช่องทางการร้องเรียน เสนอแนะและ ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. พัฒนาระบบการประเมินผลผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เน้น ประสิทธิภาพในการบริหารงาน และคุณลักษณะของผู้บริหาร

4. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา และติดตาม ผลการ ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดี จากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

2. ประชาชนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดี จากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

4. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการทำงาน และพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. พิจารณาปรับเกณฑ์การวัดตัวแปรบางตัวให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของการวิจัยมากขึ้น เช่น การวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้า ควรใช้วิธีการวัดที่หลากหลายหลาย

2. พิจารณายกกลุ่มตัวอย่างให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และหลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

3. พิจารณาเลือกใช้เครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัยและประเภทของข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2556). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2567 จาก <http://www.dla.go.th/work/dlaPlan254-25557.pdf>

จินตกานต์ สุธรรมดี. (2563). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 4(1), 131-142.

บุญชม ศรีสะอาด. (2540). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.

พระครูวิจิตรธรรมพิทักษ์ จนทสาโร (ชล พึ่งวิทย์). (2561). ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานของคณะสงฆ์ ภาค 3. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

วีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2562). รายงานประจำปี 2561. สุราษฎร์ธานี: ท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี.

สิริพงษ์ ปานจันทร์. (2554). ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม. ในวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Cronbach, L.J. (1971). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York : Harper Collins.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.